

Universiteit Utrecht

• School of Governance

De kunst van afstemming in verantwoordingsrelaties

Dr. Sjors Overman

14 mei 2018

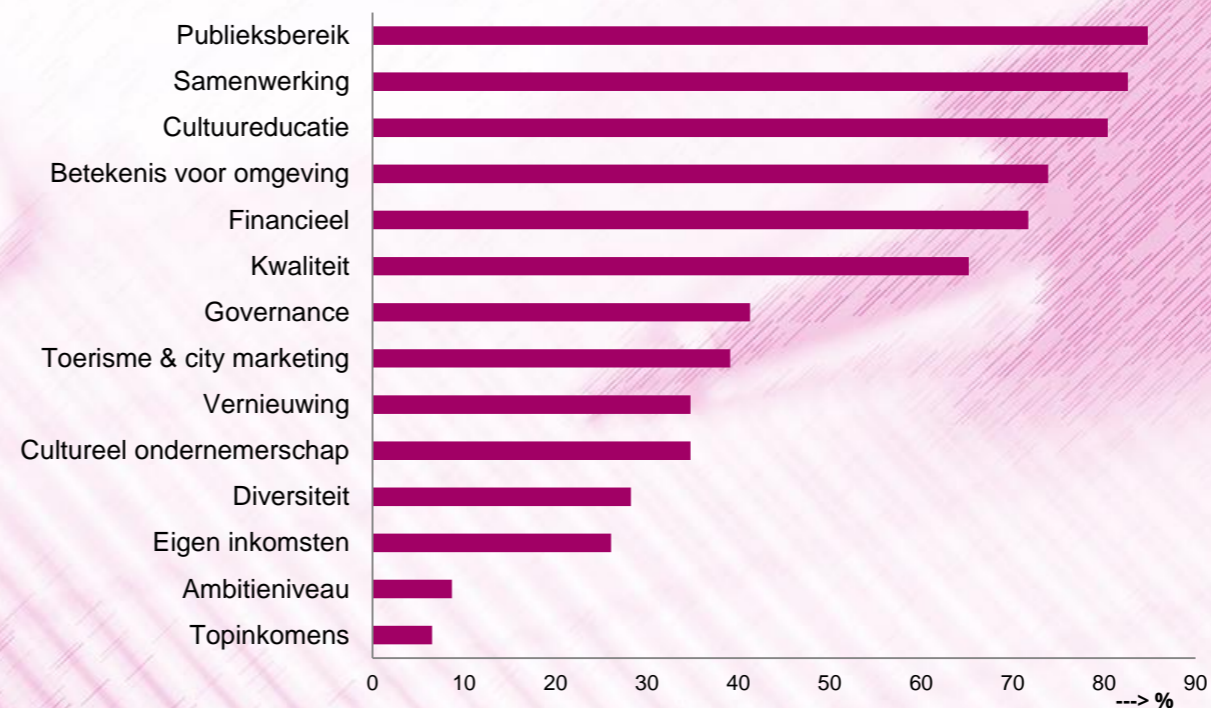

Verantwoordingsrelaties bij (verzelfstandigde) musea

- Naar schatting is 85 procent van de Nederlandse gemeentemusea verzelfstandigd
- Thorbecke-adagium voor kunsten en wetenschap: overheid ondersteunt maar oordeelt niet
- Musea leggen wel verantwoording af over subsidie
- Uit mijn onderzoek blijkt: weinig tot geen verschillen op basis van verzelfstandiging

Musea zien zich geconfronteerd met toenemende verantwoordingsvragen vanuit gemeentes

Voorkomen van prestatie-indicatoren in gemeentedocumenten

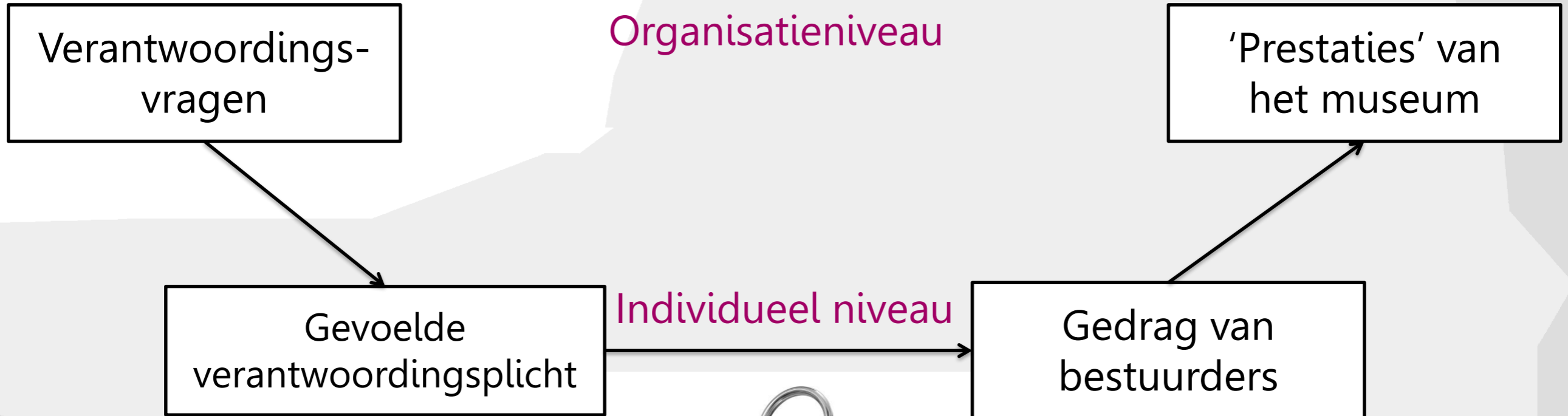

Gemeentes vragen om verantwoording over:

- De rol van het museum in de gemeenschap en culturele waarde
- Financiën
- Processen

In een werkende verantwoordingsdialog staan de rol en de waarde van het museum centraal

Verantwoordingseisen veronderstellen dat museumbestuurders **voelen** dat ze een verantwoordingsplicht hebben

Gevoelde verantwoordingsplicht

Uit de psychologische literatuur weten we dat **gevoelde verantwoordingsplicht** het gedrag van bestuurders beïnvloedt.

Dat is: de mate waarin een bestuurder de plicht ervaart om zich te verantwoorden, gebaseerd op drie dimensies:

1. Anticipatie van een verantwoordingsmoment

Komt er een moment dat de gemeente het museum om verantwoording vraagt?

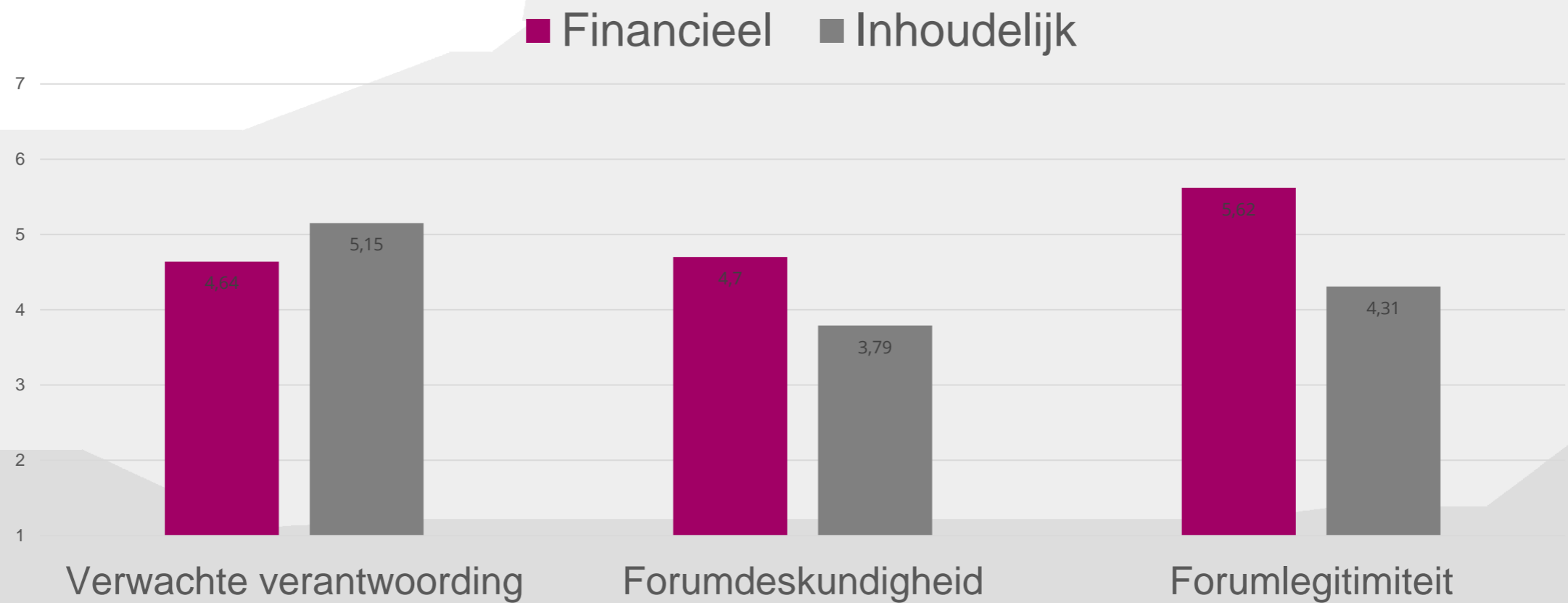
2. Expertise van de beoordelaar

Is de gemeente in staat om de prestaties van het museum op waarde te schatten en te beoordelen?

3. Legitimiteit van de beoordelaar

Is de gemeente een legitieme beoordelaar van het museum?

Gevoelde verantwoordingsplicht museumdirecteuren

Mismatches in de verantwoordingsrelatie komen voor als vraag en aanbod van verantwoordingsinformatie niet op elkaar zijn afgestemd.

		Ervaren verantwoordingsplicht	
		+	-
Verantwoordingseisen	+	Verantwoordings- dialogoog	Beoordelaar op zoek naar uitleg
	-	Uitleg op zoek naar beoordelaar	Verantwoordings- stilte

“Houden de eisen ooit op? Er is iets helemaal doorgeslagen
- Museumdirecteur

Beoordelaar op zoek naar uitleg

“Toen ik de raadsleden heb uitgenodigd voor een avond was de opkomst zo bedroevend laag...
- Museumdirecteur

Uitleg op zoek naar beoordelaar

Is er afstemming tussen vraag en aanbod op onderwerp in de verantwoordingsrelatie?

- Op vrijwel geen enkel onderwerp is er consistentie
- Elke samenhang is zeer zwak

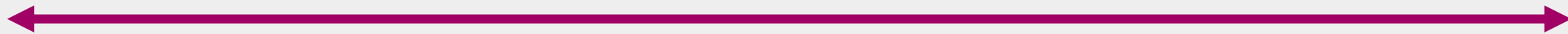
	r_s
Ambitie	0,11
Betekenis voor omgeving	-0,12
Cultuureducatie	0,16
Diversiteit	0,21*
Eigen inkomsten	0,25*
Governance	0,17
Kwaliteit	0,04
Ondernemerschap	0,18
Participatie	0,12
Bezoekersaantallen	-0,08
Samenwerking	-0,14
Innovatie	0,07

Gevolgen van mismatches: verschuivende focus van verantwoording

Financiën

Proces

Rol en waarde

Concreet
Ingebed in regels
Universeel geldend

Abstract
Weinig vaste regels
Geldend voor specifieke relatie

Het verbeteren van verantwoordingsrelaties tussen (verzelfstandigde) musea en overheden

- Voor een werkende verantwoordingsrelatie is afstemming tussen 'vraag en aanbod' van verantwoording cruciaal
- Op dit moment: weinig afstemming en veel verantwoordingsvraag over financiële en procesmatige onderwerpen
- Tegelijkertijd geeft het grote 'aanbod' van verantwoording over de inhoud een aanknopingspunt voor verbetering van de relaties

Meer informatie:

s.p.overman@uu.nl

www.sjorsoverman.com